СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 6-го Марця 1902. | Число 10.

Переглядъ тыждневый.

Американцѣ ласй на новости и сензацiйнй появы, наче дѣти одушевляють ся братомъ нѣмецкого цѣсаря, принцомъ Генрихомъ, котрый дня 23. м. м. приѣхавъ до Спол. Державъ. Мѣсто Ню Йоркъ ажь кипѣло того дня: пушочнй выстрѣлы, илюмiнацiи, музика, балѣ, представителѣ представительства, сотки-тысячь народу — все те ждало на гостя. Опôсля, коли вôнъ выйшовъ зъ корабля, поклонамъ, окликамъ и прочимъ комедiямъ не было конця. Однымъ словомъ — надутый нѣмецкiй принцъ, представитель ворожого каждôй републицѣ монархiзму, не мало мусѣвъ насмѣяти ся въ душѣ зъ тыхъ Американцѣвъ, котрй въ твере зôмъ станѣ высмѣвають европейску покору, а себе зовуть вôльнымъ народомъ. Правда, не можна сказати, абы весь американьскiй народъ понижувавъ себе. Корить ся лише правительство, а головно капиталiсты, котрымъ до мiлiонôвъ гроша еще хибуе коронованои головы, почестей, ордерôвъ, гербôвъ и титулôвъ. Они вѣчно до сего вздыхають и о тôмъ мрiють, але се также буде одною зъ причинъ ихъ згубы. Народъ, хочь и забуде ся иногдѣ, все таки пр зрѣвае, щобы зважити тай осудити своихъ ворогôвъ.

Що до политичнои мiсiи принца Генриха, то справджуе ся нашь здогадъ. Нынѣ нема вже сумнѣву, що Нѣмеччина бажае звербувати Спол. Державы на свого союзника. О тôмъ выговоривъ ся панъ принцъ на балю, якiй на его честь устроили минувшого четверга представителѣ прасы въ Ню Йорку. Ось оденъ невеличкiй уступъ зъ тои промовы: „Цѣкавй будете, панове, дôзнати ся о цѣли моеи вiзиты до Сп. Державъ. Факта суть слѣдуючй: мôй братъ, цѣсарь Нѣмеччины, основно студiювавъ скорый розвôй Сп. Державъ и зачисляе васъ до найметкiйшихъ народôвъ свѣта. Отже моя поѣздка до васъ е доказомъ прiязни и чемности злученои зъ бажанемъ заключеня дружныхъ вôдносинъ мѣжь Нѣмеччиною и Сп. Державами пôвнôчнои Америки. Наколи забажаете утиснути вытягнену до васъ руку прiятеля, то найдете еи по тôмъ боцѣ Атлянтiйского океану“.

Тарифа цлова для филипиньскихъ островôвъ, яка вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ товкла ся въ конгресѣ, дождалась оногды ухвалы. Нова тарифа вышла дуже удачною и хосенною для... американьскихъ тростôвъ. Еѣ основа така: Всѣ товары импортованй зô Сп. Державъ на Филипины, будуть пôдлягати такимъ самымъ цламъ якъ бы були спроваджуванй зъ инишихъ краѣвъ а взглядно, якъ то рѣшить филипиньска комiсiя. На товары высыланй зъ Филипинôвъ до Сп. Державъ накладае ся ¾ такого цла, якъ на прочй продукта, що ихъ привозять зъ другихъ краѣвъ. Рôжнй неоцленй доси товары, лишають ся и на дальше вольными. Вкôнци нове право зносить деякй тымчасовй уставы и увольняе торговлю мѣжь островами и Сп. Державами вôдъ установъ плавбы, ажь до 1. сѣчня 1904 р. Филипиньска комiсiя буде мати повномочiе выдавати лiсенсiи тымъ особамъ, котрй доси займають ся транспортомъ товарôвъ и плавбою на водахъ филипиньскихъ, пôдъ условемъ, що ихъ кораблѣ будовали ся въ Сп. Державахъ або на Филипинахъ и належать до тутешныхъ або тамошныхъ горожавъ. Грошѣ, зôбранй тыми дорогами, мають ѣти до краевои касы филипиньскихъ островôвъ, щобы можна ихъ обернути на потребы тамошного правительства.

Взагалѣ, дебаты надъ сею тарифою належать до найгорячѣйшихъ, бо прiйшло навѣть до бiйки, чого ще не бувало въ конгресѣ Сп. Державъ. Запеклый демократъ, сен. Тiлменъ зъ Савтъ Каролайны доказувавъ, що всѣ ухвалы въ хосенъ капiталiстôвъ переходять въ конгресѣ при помочи пôдкупства. Такъ дѣе ся и зъ тарифою цловою для Филипинôвъ. При тôмъ згадавъ свого товарища, также демократичного сенатора зъ Савтъ Каролайны, Меклорайна, котрый давъ ся пôдкупити въ часѣ нарадъ надъ парискимъ договоромъ. Се такъ розлютило сен. Меклорайна, що назвавъ Тiлмена брехуномъ, а той знову скочивъ изъ свого крѣсла и заѣхавъ пястукомъ прямо межи очи Меклорайна. Мѣжь обома суперниками зачала ся теперь борба на пястуки, неначе мѣжь хлопчищами, доки прочй сенаторы не розборонили закукурѣченыхъ борцѣвъ. За кару выключено обохъ на кôлька днѣвъ зъ нарадъ конгресу и ухвалено удѣлити имъ нагану.

На Порто Рико лучили ся оногды робôтничй розрухи и то въ кôлькохъ мѣсцяхъ рôвночасно. Зъ окликомъ: „Прочь зъ Американцями!“ демонстрували тысячѣ робôтниковъ, а полiцiя лише зъ великимъ трудомъ вспѣла удержати сякiй-такiй порядокъ. Такй вѣсти починають надходити зъ американьскихъ кольонiй, до котрыхъ злишнй всякiй коментарѣ. Суть они початкомъ конця, або немынучими наслѣдками рабôвничои господарки американьскихъ капiталiстôвъ.

Филипиньскй повстанцѣ потеряли минувшого тыждня двохъ своихъ найздôбнѣйшихъ генералôвъ Кортеза и Локбена. Обохъ вождôвъ заполонило американьске войско на превелику втѣху амер. верховодôвъ. Найбôльше радуе ихъ зловлене ген. Локбена, котрый належавъ до найметкiйшихъ и найенергiчнѣйшихъ филипиньскихъ вождôвъ, що неразъ сильно допѣкъ Американцямъ. Его заполонене уважають урядники департаменту войны за найважнѣйшу подѣю, яка лучила ся на Филипинахъ вôдъ часу зловленя ген. Агвiнальда. Показуе ся также, що ворохобня на Филипинахъ дѣйсно клонить ся до кôнця. Повстанцѣ окруженй зô всѣхъ сторôнъ, не мають нѣ звѣдки пôдмоги, ихъ силы слабнуть, вожды гинуть або достають ся въ полонъ, а всѣ свѣдомй Филипинцѣ умывають руки вôдъ участи въ якôй-небудь военнôй акцiи видячи, що они нѣчого не вдѣють. Тымъ то американьске правительство рѣшило зменшити постепенно военнй силы на Филипинахъ, доки не зменшить ихъ до 32 тысячь. Въ той цѣли выдавъ оногды мiнiстеръ войны, Рутъ, дотичнй приказы.

Въ Бельгiи розгорѣла ся величезна борба о загальне право голосованя. Цѣла робôтнича кляса, весь бельгiйскiй загалъ якъ оденъ мужь натискають зô всѣхъ силъ на правительство, котре притиснене до мура, не може вже найти нѣякого способу крутнѣ. Дня 14. м. м. 2. с. м. безлѣчь робôтниковъ облягало королѣвскiй замокъ, парляментъ и мiнiстерскй палаты въ Брукселли, домагаючись загального права голосованя. Ситуацiя стала ся такъ критичною, що боять ся революцiи. Правительство приказало замкнути вôйсковымъ кордономъ цѣлу дѣльницю, въ котрôй находить ся королѣвска палата, а зъ провiнцiи зареквiровано вôйско и роздано острй набоѣ. Та все те мабуть нѣчого не поможе, бо соцiялисты такъ знаменито пôдготовили бельгiйску суспôльность, що она за всяку цѣну рѣшила выбороти собѣ загальне право голосованя.

Французка палата депутованыхъ ухвалила дня 25. м. м. внесене правительства, щобы часъ вôйсковои службы у Францiи зредуковати до двохъ лѣтъ.

Буры знову въ двохъ мѣсцяхъ побили Англiйцѣвъ: близь Ботаберґъ, въ трансвалю и — недалеко Клерксдорнъ. Въ тôй другôй битцѣ страты Англiйцѣвъ дуже великй. Буры напали ненадѣйно на 4 компанiи найлѣпшого вôйска, котре ескортувало много военныхъ припасôвъ и поживы, тай все те вôдбили вразъ изъ двома пушками. Ходить навѣть чутка, немовь бы поверхъ 100 англ. воякôвъ полягло а решта зъ того вôдряду пôддали ся. Однакъ лордъ Кiченеръ не доносить правды, а радше рапортуе дуже неясно. Зъ его рапорту слѣдно лише, що битва була дуже кровава, Англiйцѣ були побитй: а всѣ припасы поживы и амунiцiи загорнули Буры. Рапортъ кôнчить ся тымъ, що все те стало ся 15 миль за Клерксдорнъ, а близшй вѣсти про битву ще не наспѣли.

Бурскiй комендантъ Крiцiнгеръ, найзнаметнѣйшiй вождъ по ген. Деветѣ, згине мабудь смертiю Шиперса. Якъ звѣстно, въ грудню м. р. удало ся анг. ген. Френчови полонити ком. Крiцiнгера, а теперь веде ся его процесъ передъ военнымъ судомъ (въ котрôмъ е предсѣдателемъ самъ Кiченеръ) наслѣдкомъ чого каждои хвилѣ можна надѣяти ся вѣстки о розстрѣляню сего великого героя.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.		
6	Ч.	Тимотея
7	П	Мучениковъ евген.
8	С.	Поликарпа
9	Н.	Сыропустна. † Обр. гл. I. К.
10	П.	Тарасiя
11	В.	Порфирiя, Севастiяна
12	С.	Прокопiя

— **Загадочного** убiйства допустили ся якiсь злочинцѣ на цѣлôй родинѣ Ирлôвъ, котра складала ся зъ 6 охъ особъ, а мешкала на фармахъ за мѣсточкомъ Велтъ, Ла. Сусѣдамъ стало чудно, що зъ зачиненого мешканя Ирлôвъ вôдъ пятьохъ днѣвъ нѣхто не выходивъ. Абы дôйти причины сеи загадки, зôбрало ся кôлькохъ мущинъ, выважили дверѣ дому и вступили до середины. Та ту представивъ ся ихъ очамъ страшный видъ. Цѣла свѣтлиця була въ крови, а на помостѣ лежало 5 трупôвъ: жена и 4 охъ сынôвъ Ирла. Жена мала розбиту голову, 3 сыны поперерѣзуванй горла, а оденъ бувъ застрѣленый. Старого Ирлы не найшли мѣжь забитыми, хотяй нема сумнѣву, що й его стрѣтила така сама доля. Хто допустивъ ся сего страшного убiйства и въ якôй цѣли — нѣхто не знае. Догадують ся лише, що головну ролю могла ту вôдограти месть, бо всѣ грошѣ и дорогоцѣнности стояли ненарушенй.

— **Селянка** Марiя Дамянова зъ Грушки товмацкого повѣта въ Галичинѣ, привела на свѣтъ четверо дѣтей наразъ, а то: трехъ сынôвъ и одну дочку. Дѣти и мати здоровй, але зъ батькомъ було круто!... Вôнъ сярака такъ зажуривъ ся чотырма потѣхами, що бувъ бы повѣсивъ ся въ стодолѣ, якъ бы добрй люде не перешкодили.

— **Мало** схôснували незвѣснй рабôвники, котрй въ цѣли грабежи задержали оногды за Брiсталъ, Тен. поѣздъ желѣзницѣ »Вирджiнiя и Савтвестернъ«. Въ цѣлôмъ поѣздѣ не могли они найти бôльше, якъ 76 долярôвъ. Мало — та коли нема рыбы — добрый ракъ. Рабôвники очевидно держали ся сеи засады, бо забрали й тыхъ 76 »тяжко запрацьованыхъ« долярикôвъ и утекли.

— **Почтовый** експедиторъ въ Щавници, Едвардъ Харкевичь, здефравдувавъ 1288 коронъ. Въ Озѣрнôй арештовано за рôжнй мальверзацiи тамошного начальника желѣзничои стацiи, Швенцля. Зô Сколього доносять, що въ тамошныхъ магазинахъ желѣзничихъ допускали ся желѣзничй урядники великихъ крадежей. На слѣды контрабанды потрафили скарбовй власти въ рафiнерiи спiрiтусу фiрмы Як. Шпрехера и Сп. у Львовѣ. Комiсiя опечатала книги фабричнй и сконфiскувала кôлька вагонôвъ спiрiтусу. Розумѣе ся само собою, що все те дѣе ся въ славетнôй Галичинѣ, пôдъ »ржондамi« польскои шляхты.

— **Величезный** резервоаръ, въ якôмъ було 1.000 бочокъ нафты (каросины) експльодувавъ оногды зъ незвѣстнои причины въ рафiнерiй А. Мiлера & С-на въ Алеґени, коло Питсбурґъ, Па. Зъ людей на щасте не погибъ нѣхто. хочь легко могло прiйти до великого нещастя, бо експльозiя була страшна и ненадѣйна. Нафта представляла вартôсть 10.000 доляр.

— **Пожежа** знищила 24. лютого цѣле мѣсточко Гартсвiлъ, Тек. Огонь повставъ въ ночи при сильнôмъ вѣтрѣ, тымъ то нѣчого не дало ся ратувати, а жителѣ лишили ся тôлько въ тôмъ, що мали на собѣ. Шкоду числять на 200.000 дол.

— **Майнеры** въ Питстонъ, Па. нѣякъ не могли погодити ся зъ компанiею въ наслѣдокъ чого прiйшло до страйку. Страйкуе доси 650 людей.

— **Заглада** грозить Провинцiи Пенджабъ въ Индiяхъ Схôдныхъ де вôдъ двохъ тыжднѣвъ умерае що дня на холеру 1000 особъ. Наколи правительство и лѣкарске знане не вспѣють сему зарадити, то вкоротцѣ всѣ жителѣ Провинцiи »перемуфують ся« на другiй свѣтъ.

— **Метѣль** з сыпала мѣжь мѣстомъ Ютика и Ромъ, Н. Й. електричну стриткару, котрою ѣхало кôльканайцять робôтниковъ, щобы прокидати снѣги. Присыпанй були змушенй сидѣти пôдъ снѣгомъ 48 годинъ, заки ихъ вôдкопали.

— Се бувъ бы встыдъ и ганьба, если-бъ каждый членъ „Союза“ не купивъ календаря, що выдавъ „Союзъ“. Доходъ зъ календаря иде до касы „Союза“.

— **Старый** човенъ не до воды, якъ кôнь здохлый не до ѣзды. Ся пословиця здѣйснила ся на 14 охъ жителяхъ угорского села Фекетето, котрй старымъ човномъ хотѣли перевезти ся черезъ рѣку Кеврешь. На самôй серединѣ рѣки човенъ потонувъ, а зъ нимъ найшло ся пôдъ водою и чотырнайцять необережныхъ перевôзниковъ. Лише вôсьмохъ зъ нихъ вспѣло выратуватись — прочй погибли.

— **Желѣзнича** катастрофа лучилась ажь два разы въ протягу 24. м. м. помѣжь Сиракюзъ и Авбурнъ, Н. Й. Коло Каюґа зударили ся два товаровй поѣзды желѣзницѣ Ню Йоркъ Сентралъ, при чôмъ було покалѣченыхъ 4-охъ людей зъ обслуги поѣздôвъ. Ще бôльше нещасте стало ся близь стацiи Aurelius, N. Y., де въ найбôльшôмъ розгонѣ зударивъ ся робôтничiй поѣздъ зъ особовымъ. Обѣ льокомотивы упали изъ шинъ и розбили ся на кусиѣ; пятьохъ людей погибло; двохъ е раненыхъ. Всѣ погибшй належали до обслуги поѣзду, бо зъ подорожныхъ чудомъ майже, не погибъ вѣхто. Вину нещастя звалюкть на кондуктора робôтничого поѣзду.

— **Якiй** голодъ и нужда допѣкають убогимъ жителямъ галицкихъ тай росiйскихъ мѣстъ, и казуе слѣдуючiй примѣръ: Краковска акцизова сторожа сконфiскувала на желѣзничôмъ дворци кôлькадесять бочокъ гнилыхъ селедцѣвъ и вкинула ихъ до Вислы. Другого дня рано надъ Вислою зôбрали ся сотки бѣдакôвъ та ловили плываючй при березѣ селедцѣ. Недавно въ Варшавѣ полiцiя забрала также кôлькадесять бочокъ гнилыхъ селедцѣвъ, але передъ вкиненемъ ихъ до Вислы, скроплено ихъ нафтою. Але и се не помогло, бо убоге населене мимо нафты, зъѣло селедцѣвъ, що приплыли до берега.

— **Банду** фалшôвникôвъ пяти короновыхъ монетъ выслѣдили угорска жандармерiя въ селѣ Литипѣ шарискои стол. Належали до неи: заможный господаръ Петро Барчикъ, Митяшь Клестякъ, Антонъ Дурбанъ, Ив. Дорушь, Матяшь Ковачь и Мих. Дебнаръ. Всѣ они мешкали въ однôмъ селѣ и вели свое ремесло вже вôдъ 4 охъ рокôвъ. Проводиря фалшивникôвъ, Петра Барчика арештували жандармы въ хвили, коли сидѣвъ въ своѣй пивници и чиствивъ пôдробленй грошѣ. №. 20

Правдива приязнь.

Правдива приязнь показуесь найбiльше в часi потреби або слабости. На примiр: Чоловiкови хорому, котрий хорий на внутрiшну слабiсть заричинену долегливостями жолудка печiнки або почок найлiпше приязнь може бути оказана через офiроване ему Тринера Американьского Елiксiру Гiркого Вина, яке есть неомильним средством на сего рода слабости.

Сей знаменитий лiк уздоровив тисячi людий, котрi днесь дякують сердечно фабрикантови сего вина, що одержав тисячi сьвiдоцтв вiд найбiльше поважаних личностий таких як лiкарi, сьвященики, автори, актори, учителi, адвокати i т. п.

Сей знамений лiк уздоровить без похиби всi внутрiшнi слабости, котрих причиною слабiсть жолудка, печiнки або почок.

Длятого, если захоруеш на котру з слабостий того рода — уживай всегда Тринера Лiчниче Вино (Американьский Елiксiр Гiркого Вина). Если купуеш его — жадай всегда правдивого Вина Тринера, а не виставляй свого здоровля на пробу через уживане других Гiрких Вин, що суть безвартными i шкiдливими наслiдуваннями.

На продаж у всiх аптикарiв або у фабрикавта, котрого адрес слiдуючий: Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave Chicago. Ill.

— Хочешь мати календарь на рôкъ 1902? — Пôшли 50 центôвъ до редакцiи „Свободы“.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

"Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ повъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнû грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраевыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Чи читателї „Свѣта" суть свинї?

Так виходило-б зі сего що „Свѣтъ" писав про своїх читателїв в четвертім числї з 1902 року. Ось що писав „Свѣтъ":

„ »Свѣтъ« може быти недоволенъ тутъ только однимъ, — що его читатели дуже слабо отзываются на добре дѣло, що огрубѣли и очерствѣли душою и серцемъ и не могутъ уже и поняти, яке важне дѣло отказуются подтримати, щовъ погонѣ за своимъ личнымъ благобытомъ, або за шклянкою пива только, забываютъ благо всеи родной земли свеи. И „Свѣтъ" справдѣ тѣмъ недоволенъ. Но то вѣдь недовольство не на тѣхъ, що посылаютъ жертвы, а на тѣхъ кто того не робитъ, кто остается свое (чи мало бути все?) **свинею**, котра знае только болото..."

Прецїнь раз і „Свѣтъ" хотїв сказати правду і за то треба ему дати — кредит. „Свѣтъ" сказав отверто, що его читателї не відзивають ся на добре діло, не складають грошей для бідних руских студентів в Галичинї — а тих, що сего не роблять, назвав попросту свиньми...

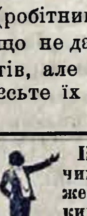
Все то »гарно« і по части правдиво, але питане заходить, чому читателї „Свѣта" так „огрубѣли и очерствѣли душою и серцемъ", хто сему винен? На се питане може бути тілько одна відповідь. Тому, що читателї „Свѣта" не чують ся бути Русинами і що они, як каже „Свѣтъ", свинї — винен ніхто другий, як тілько сам „Свѣтъ" і московска царославна аґітация. Читателї „Свѣта", се-ж прецїнь краяни, своянки і кревні читателів „Свободи". Читателї „Свѣта" не прийшли сюда з Африки. Они прийшли до Америки з гих самих галицких і угорских сіл що і читателї „Свободи". Всї они разом ховались. Були часи, коли ті люде, що читають тепер „Свѣтъ" чули ся бути Русинами. Але те почуте рускости і почутє людскої гідности, ви, пане „Свѣтъ" і ваша царославна аґітация, придусили, убили в їх серцях. Ви зробили з них се чим они тепер суть, зробили з них (самі се кажете) — **свиней**. Ви товкли їм всегда в голову, що найліпше і найважнійше діло для Русина стати царославним, а вся проча „приложать ся ему". І деякі Русини послухали сего, стали царославними і на тім вся їх „патріотична" робота скінчилась. Бо і на що-ж їм щось більше робити — коли цар такий богатий і могучий зробить за них все?! Помагати руским студентам в борбі за **руский** університет, також нема потреби, бо по перше руского языка нема на сьвіті, а є лиш **русскій** (московский), а по друге русскихъ університетів є досить — в Росиї... Так думає царославний Русин і ви его так навчили, пане „Свѣтъ", то-ж і не повинні-б мати причини бути „недовольнымъ". Що посіялисьте — те і збираєте...

Впрочім і які-ж мають бути ті читателї „Свѣта"? Чи-ж не від голови риба смердить?

„Свѣтъ" називає свиньми тих своїх читателїв, що не посилають жертв на руских студентів. Та ми запитаємось „Свѣта", скілько дав він сам на тих бідних руских студентів, скілько не лиш читатель, але і писатель „Свѣта" п. редактор, Туркевич, скілько царославний епископ, царославні протоєреї, благочинні, батюшки і матушки, скілько царославні прихвостнї в роді п. Касенчака і другі? Кажіть! Ми дуже-б раді про се знати, бо доси нічого не чули, щоб котрий з висше вичислених людей зложив хоч найменчу жертву на руских студентів! Єсли ж ті всі царославні подвижники, з котрих многі дістають грубі гроші з Росиї, не дали доси на так важну річ ані цента — то звідки-ж маєте право того бідного руского робітника і фармера, що нераз немає що до уст вложити, а котрого ошукалисьте і отуманили, називати тепер **свинею**? Чи се справедливо?

Єсли хочете бути справедливими, то мусите судити всїх однаково, але тогди памятайте, що назва **свинї** буде належатись не лиш тим звичайним „простим" читателям „Свѣта", (робітникам і фармерам), що не дали нїчо на студентів, але передовсїм вам, що єсьте їх проводирами...

ъ.

Ліпше пізно як нїколи.

Наконець удалось »Свободі« вигнати медведя з ґаври. Сим медведем є »А. Р. Вѣстникъ«, а оружием, яким »Свобода« его вигнала з діри, була стаття »Де ви патріоти?« Стаття ся вколола навіть такого твердошкірого медведя як »А. Р. Вѣстникъ« і при кінци минувшого місяця він оголосив відозву на складку для галицких студентів. Чи богато він сих грошей збере і кому пішле їх — се не є річею »Свободи«. »Свобода« зробила вже досить, если змусила мадяроньско-словеньского медведя відізватись в справі народній рускій і бодай на око показувати руского патріота. »Свобода« зробила своє — а руский нарід в Америці повинен знов своє зробити. Він повинен постаратись о се, щоб той медвідь не носив на собі ріжнобарвної шкіри, а тілько хвіст мав руский. Русини американьскі повинні постаратись, щоб сей медвідь був цілий руский і служив рускому народови, рускій справі, а не чужим богам.

І на се руский народ має право. Та-ж він кормить его своєю працею, він ему дає жите.

А поки се наступить, а наступити мусить — »Свобода« тїшить ся навіть тим малим і позірним патріотизмом мадяско-словеньского медведя і кличе: »ліпше пізно як нїколи.«

Свій.

Дописи.

11. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

Віче руских студентів у Відни.

Мимо брутальних перешкод віденьских москвофілів, що злучились сим разом із поліцией, проектоване віче руских студентів у Відни таки відбуло ся. Дня 4. м. м. понад 300 руских студентів зійшло ся на надзвичайні загальні збори „Січи", скликані виключно в цїли обговореня справи руского університета у Львові. Формою надзвичайних загальних зборів „Січи" обійшло ся щасливо дурну формалїстику віденьскої поліциї, котрої функціонар заявив, що „ніяке віче не відбудеть ся." Головний реферат на вічу мав студент права Евген Косевич. Обговоривши основно справу сецесиї руских студентів із львівского університета, закінчив свою промову пятьма резолюциями, в котрих зібрані погляди руских студентів на університетску справу і їх жаданя, від котрих полагодженя залежить їх поворот до Львова. Отсї жаданя вже звістні з попередних моїх листів. Між иньшим ухвалено „висказати своє невдоволенє руским послам за їх нерішучу акцию в справі руского університета", а що-до теперішного способу боротьби ухвалено, що коли-б він показав ся невідповідним, то „молодїж візьметь ся за найрадикальнійші способи боротьби, хоч би в тій боротьбі прийшло ся їй навіть зовсїм зрезиґнувати з університетских студий." Опісля принято також резолюциї: студента теольоґії Галущиньского з погордою для тих Русинів, що лишили ся на львівскім університетї (є їх коло 50), і студента фільософії Меленя з погордою для москвофільских студентів. Загалом настрій віча був дуже поважний і сьвяточний, лиш на хвильку, підчас промови студента права Михайла Лозиньского, котрий ужив фрази, що „релїґія то річ приватна", зробили малий шум деякі студенти теольоґії. Не завадить додати, що на вічу було також кілька студентів і студенток із Росиї.

Москвофіли, Москалї і руска справа.

З черги хочу поговорити ширше про Москалів. Наші домашні „Москалі", як се вже звістно, відносять ся до всего руского з крайною ненавистию, котрою пописують ся навіть і в Росиї. От і недавно віденьский москвофіл д-р Верґун устроїв у Київі, Москві та Петербурзї відчити, в котрих доказував, що в Галичинї живуть такі самі Москалї, як і над Волгою. Тільки слухачі не хотїли йому чомусь вірити тай у всїх трьох містах відповідали на його виводи псиканем, криками, „ганьба!" і т. п., а в Київі і крісла по салі лїтали. Отсї об'яви називають москвофіли, як звичайно, „польскою інтриґою", дивно лише, що та „польска інтриґа" така сильна, що опанувала усїх сьвітлїйших Москалів, тай усю поступовійшу пресу Росиї, а навіть і тих Росиян, що живуть поза границями Росиї. І так російскі студенти, що вчать ся в Відни, не хотять жадному із членів москвофільского товариства „Буковина" навіть руки подати, а противно з членами „Січи" живуть в дуже близьких зносинах. А студенти свобідного російского університета в Парижи, що зветь ся „Висшая Школа Общественних Наук", на адресу „Наук. Товариства ім. Шевченка" у Львові довше письмо з заявами симпатиї для руских студентів, що борють ся о **руский** університет. Очевидно, що таке поступоване всїх розумнійших Росиян доводить „наших" москвофілів до скаженини і вони навіть вяжуть ся з поліцией, аби лиш докучити зненавидженим „сепаратистам". Так пр. про остатню кампанію віденьских москвофілів против віча руских студентів говорять навіть честнійші москвофіли, що се була лиш пімста Верґуна за його невдачі з відчитами в Росиї.

Збори „Наукового Товариства ім. Шевченка" у Львові.

У Львові відбули ся сими днями загальні збори „Наук. Товариства ім. Шевченка", на котрих вибрано головою товариства професора університета Грушевского, а до виділу Костя Паньківского, д-ра Костя Левицкого, д-ра Івана Макуха, письменника Гнатюка, проф. Громницкого і проф. Кокорудза. Було-б пожаданним, аби хоч тепер перервали ся в Товаристві непорозуміня, які нїколи не могуть принести користи а лиш шкоду.

Сецесия Русинів з повітової ради в Рогатинї.

Польскі верховоди в Галичинї зачинають собі що раз більше розбирати. Так пр. жидівско-паньска більшість повітової ради в Рогатинї спровокували недавно своїми ухвалами членів повітової ради — Русинів до того степеня, що всї они, 21 людий, вибраних із сїльскої куриї, з обуренем вийшли з салї нарад. Тільки сецесия, се за слабе средство. Час уже, аби рускі хлопи вхопили ся до такого способу боротьби зі своїми гнобителями, щоби опи, гнобителї, мусїли тїкати з нашої землї.

Зьвірство польского ксьондза.

А ті гнобителї показують ся в що раз „лучшім" сьвітлї. От і сими днями польский ксьондз в Одровонжу в західній Галичинї, Марцїн Пехота (польскі ксьондзи в Галичинї суть усї, лише з дуже незначними виїмками, ворогами народного руху, а приятелями і слугами жидівско паньскої клїки; біскуп Фішер є навіть членом славетного „комітету для виборчих розбоїв"!), звівши зі сьвіта свою господиню, з котрою жив, як з жінкою, зі страху перед її вагітностию і закравши на 20.000 зр. парохіяльних гроший, щез без вісти. Нема сумніву, що сей „пастир" уїдав десь не-аби-як на социялїстів за їх „вільну любов" та обурював ся, що опи хотять „відобрати людям маєтки". „По їх дїлах пізнаєте їх" — написано в сьв. письмі...

З парляменту.

Австрийский парлямент почав знов радити. Між інтерпеляциями, внесеними доси, находять ся інтерпеляциї: Василя Яворского і польских послів Ольшевского та Фіяка в справі ріжних надужить при виборах до галицкого сойму і посла Дашиньского в справі гри в карти в віденьскім Жокей-клюбі, де то перед Різдвом програв міліони польских ґр. Потоцкий. Перше засїданє зійшло на наглих внесенях. Палата приняла одноголосно нагле внесене Молодо-Чехів і социяльних демократів в справі катастрофи в копальни вугля в Гаєвінї, де з вини управи копальнї много робітників погибло або стало нездібними до працї. Рускі посли знов узяли назад своє нагле внесене в справі руского університета, а і в буджетовій комісиї заступали сю справу так мляво і нерішучо, що прямо дивно, як можна так недбало відносити ся до такої важної справи. Але наші посли хотять все ще уходити за чемних в очах мінїстрів. Ой, бодай то таку опозицию, в якій може навіть Барвіньский і д-р Гладишовский участь брати, пісяли вже-раз рускі хлопи за піч, а дали місце в парламентї такому Будзиновскому, Гапкевичови, д-рови Трильовскому!... Тепер в парламентї спокійно, але вже заносить ся на бучу через словіньску ґімназию в Цілеї, котру хотять скасувати. Словіньскі посли заявили, що коли буджетова комісия прийме дотичну резолюцию, то вони зачнуть обструкцию. Всї борють ся енерґічно за права свого народу, лиш наші „штатсмани" хотять подобатись і своїм опозийним виборцям і мінїстрам. Та двом богам годї служити.

„А в цїсаря добре бути..."

Тепер радить парлямент над контінґентом рекрутів. Візьмесь на рекрутів таку й гаку суму гроша, відірвесь тілько й тілько людий від їх родин і від їх щоденних занять, а яке їх там добре жде, нехай кажуть цифри, взяті з історий Х. корпуса, котрий стоїть в Перемишли. Отже в тім корпусї за 1901 рік 30 вояків застрілило ся; 70 случаїв тяжких самовільних покалїчень; 12 офіцирів застрілило ся; 40 вояків збожеволїло; 1 вояк збожеволїв, онїмів і оглух наслїдком побитя; 4 офіцирів збожеволїло; 3 офіцирів здеґрадовано; 1 офіцира перенесено в стан спочинку за зневагу полковника; 13 вояків окалїчіло наслїдком побитя; 400 людий або утїкло з війска або не ставило ся до війска; 725 вояків покарано в суді тяжкою вязницею або строгим арештом; 1 офіцира увязнено за крадїж та обманьства; 1 війскового урядника покарано за обманьства; 2 жандармів роз'оружено в службі; 1 жандарма покарано за злочин насиля; 1 жандарма покарано за крадїж, якої допустив ся в службі; збули ся 3 більші крадежи на шкоду війскового скарбу; 48 вояків покарано за збиткованє над своїми підчиненими; 3 вояків покарано тяжкою вязницею за злочин бунту; 3 вояків покарано за політичні „злочини"; команда Х. корпуса заборонила воякам ходити до 15 публичних льокалів. От такий то „рай" жде хлопских синів у війску.

Никола Калин.

Наконець нехай мінї буде вільно спомянути теплим словом селянина і склепаря з Чортївця, городеньского повіта, Николу Калина, котрий на днях застрілив ся в готелю в Коломиї. Що його спонукало до того кроку, не знати. Видно, крівава драма мусїла розіграти ся в його хлопскій души, коли він, чоловік зі здоровими нервами, пустив собі кулю в голову. З картки, яку лишив, видно, що і перед смертию не забув він про своїх братів, а гроші, які мав, вислав перед тим на фонд для руских студентів. Небіщик, 26-лїтний парубок, брав живу участь в роботї радикальної партиї. Шкода его, не тому, що ряди борців меньшають, бо на его місце другі станутъ, а шкода, що він у своїм злиденнім житю так мало зазнав щастя, що его хлопске серде так кровю муки обкипало. Може хоч тепер буде ему спокійно!...

7. Лютого, 1902 р. М. Л.

З Ню Йорку.

Хто бувъ на рускôмъ балю тов. »Зорѣ« дня 15. лютого б. р., той певно не жалуе своего труду анѣ тыхъ пару центôвъ за тикетъ, бо забавивъ ся красно. Я самъ, хоть бувавъ на многихъ рускихъ баляхъ, еще не бачивъ-емъ нѣгде, абы такъ красно и въ порядку Русины забавляли ся. Простора и хорошо уряджена галя New Irving Hall на Broom str. и добра музика вôдъ разу додала всѣмъ духа. На балю були присутнû всѣ нашû рускû братства зъ Ню Йорку, зъ Бруклина и зъ Джерзи Сити, мужескû и сестричнû. Якъ найкрасше вывязавъ ся зô своеи задачѣ Иванъ Парилякъ, председатель комітету балевого а такъ само и прочû комітетовû: Андрѣй Корнанъ, касіеръ (предс. »Зорѣ«) Иванъ Молчко, секр. (и секр »Зорѣ«), Петро Ярема, заст. касіера, Андрѣй Кашеньскій и Мих. Тарновскій, флор-менаджеры, а до помочи були имъ комітетовû зъ Джерзи Сити и Бруклина. Бувъ се першій баль въ Ню Йорку, устроеный при участи всѣхъ мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ рускихъ братствъ, и мило було придивляти ся, якъ то Русины зъѣхали ся и зъ найдальшихъ сторôнъ, щобы вспôльно познати ся и заохотити ся до вспôльнои працѣ народнои. Понеже сей баль бувъ устроеный на доходъ новои рускои церкви въ Джерзи Сити, то о годинѣ 9½ нашъ священикъ о. Н. Пôдгорецкій привитавъ всѣхъ зôбраныхъ гостей щиро и высказавъ свою радôсть и подяку тов. »Зоря« и прочимъ гостямъ, що въ самъ празникъ Стрѣтенія такъ велике число Русинôвъ стрѣтило ся разомъ и высказавъ заразомъ бажане, абы Русины не только разъ въ рôкъ, але частѣйше сходили ся разомъ, щобы вступали до рускихъ братствъ и орґанізацій, и показали свѣтови, що Русины въ Америцѣ не сплять, але впередъ поступаютъ. На те вôдповѣвъ ядерно Иванъ Молчко, въ имени тов. »Зоря« и представивъ, якъ то тяжко було зъ початку Русинамъ ню-йорскимъ (на долѣ мѣста) жити, але якъ основало ся тов. »Зоря«, то всѣ порядни Русины приступили и теперь »Зоря« розвивае ся дуже красно. Опôсля Люблина Булѣньска, председателька бруклиньского бр. промовила въ имени цѣлого сестричного братства св. Ольги до зôбраныхъ гостей. подяковала за запрошене на забаву и всѣмъ присутнымъ братствамъ та гостямъ, що такъ щиро пôдпираютъ и любятъ св. церковъ и свôй народъ. По скôнченôй промовѣ вôддекламовала зъ житемъ довгій стихъ: »Борѣмъ ся за Русь«, за що зôбраний нагородили ей оплесками. Вôдтакъ джерзи ситскій школяръ. Тимко Сандовичъ вôддеклямовавъ удачно стихъ »Пôшовъ по водѣ«, але вже оплескамъ було кôнця, коли на ґалеріи появила ся 7-лѣтна дѣвчинка Анна Тузъ (зъ горы мѣста) вôддекламовала дуже зрозумѣло и голосно »Циганъ а робота« и вôдспѣвала »Мово рôдна«. Хоть галя була заповнена, але такъ зробило ся тихо, що можь було чути, якъ муха летѣла-бъ, пôдчасъ спѣву згаданои талановитои дѣвчинки. Матрона Коваль, зъ сестр. братства въ Джерзи Сити вôддеклямовала стихъ »Учѣмъ ся«. При кôнци забравъ слово зорянинъ Мих. Тарновскій въ справѣ жертвъ на рускихъ университетскихъ студентôвъ, котрû числомъ 640 не дали довше зневажати руску мову польскимъ професорамъ, и хоть бôльша половина не мали чимъ дня перебути, але всѣ разомъ злучили ся, покинули польскій університетъ у Львовѣ и повандрували до Вѣдня, Праги и Кракова на дальшу науку. Въ товариствѣ Любл. Булѣньскои и Олены Говды, зôбравъ вôнъ $9.62, котрû вже були квитованû въ »Свободѣ«. Забава вôдбула ся до самого кôнця въ якъ найлучшôмъ порядку и зъ многихъ устъ можна б ло почути бажане, щобы всюда Русины такъ красно забавляли ся, якъ на тôмъ балю тов. »Зоря«.

Учасникъ.

З Ст. Луіс, Мо.

Ми Русини з St. Louis і околиці змагаем ся на тое, щоби мати свою церков. Правда, до сего часу ішли ми дуже поволи, але тепер поступили знов о оден крок наперед. В януару с. р. купили ми пляц під церков 99 стіп широкий а 142 довгий на розі 18-ої улиці і Росел евеню за три тисячі і стоцядесять долярів. На тую суму заплатили ми $1.750.00 готовими грішми, а $1.400.00 зістали еще довжні. Маємо однак в Бозї надію, що довг сей скоро виплатимо, а тогди зачнемо будовати церков. Пляц, котрий ми купили, есть записаний на гром ду і 11 парохіянів яко заложителів і тростіс. Правда, були ту такі мудрагелї, що радили нам записати пляц на латиньского бискупа, що він буде нам допомагав, але ми не дурні пхати ся в чужі руки зі своєю працею. Помочи від латиньских бискупів не жадиемо — ми собі самі допоможемо, лиш коби між нами була згода і приязнь. Братя Русини, тримаймо ся разом, жиймо в любви та згодї і офіруймо дальше на ту сьвяту ціль, на наш храм божий. Не відкладайте на пізвійше, але ідіть наперед. При тім годить ся спомянути, що тутешне братство сьв. Арх. Михаїла (належить до »Р. Н. Союза«) і братство сьв. Георгія муч. (число в »Соединенію« 66) мали дня 26. януара спільну забаву на дохід рускої церкви. Забава відбула ся дуже красно — лиш шкода, що велика снігова метіль перешкодила деяким гостям прийти на забаву. Чистого доходу прийшло $108.27. Длятого належить ся сердечна подяка бальовому комітетови за прекрасний порядок, а так само братствам і другим гостям, що явились на тій забаві. Нехай їх Бог живить на многая і благая лїта.

В імени церковної ради
Павло Чарній, секр. церк. ради.

З Edmonton, Alta, Canada.

Минувшого мѣсяця 14. приѣхавъ до Едмонтонъ о. Жолдакъ. Першû люде знали о нѣмъ французкû езуиты, бо на привитане выѣхали до желѣзницѣ и забрали зъ собою, где вже три днѣ тримаютъ. Мы кажемъ, що мусѣвъ хтось настрашити о. Жолдака, що го тутъ Русины выб..... ,бо не показуеть ся межи людей и здае ся строѣть французку арфу, щобы затрати Русинамъ на солодке добраночь? (не знаю чи удасть ся). Все що мы ся довѣдали вôдъ о. Ж. до теперь, есть: що найгôршû люде выѣхали до Канады, що рускû ученики борють ся

(мы се знали и знаемо, але що о. Ж. не боресь за своє, то также знаемо) и що волить народъ стратити народность, якъ католицку вѣру, и що зле було бы, сли бы Русины мали публичнѝ урядовѝ школы. Се суть слова о. Жолдака, а до чого вôнъ доведе такою бесѣдою, не трудно вгадати.

Дня 20-ого февруара засудивъ судъ кримідальный Анґлика E. Bullock-а на кару смерти через повѣшене. Засудъ мае бути выконаный 26-ого марця. Bullock каже, що невиненъ, але подчасъ росправы показалось, що вôнъ убивъ своего товариша Staytona, коли оба повертали зъ роботы и обôкравъ его на 150—200 доляровъ.

М. Іовда.

Справы „Р. Н. Союза."

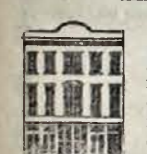
ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касіеръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

НОВИНКИ.

— Намятайте на „Руско—Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., **а заразомъ увѣдомѣть о томъ секретаря пôдъ адресою:** MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Анд. Підбережник з Ансонії, Конн.		$1.00
Стеф. Петровский	„	5.00
Іван Нецьо	„	1.00
Василь Зубаль	„	25
	Разом	$7.25
З Mingo Junction, О. зібрав Ів. Крутила		
Василій Палюхъ		1.00
Иванъ Крутила		50
Михаилъ Бугель		50
Антоній Павлякъ		25
Юліянъ Павлякъ		25
Михаилъ Палюхъ		25
Григорій Палюхъ		25
	Разом	$3.00
Мих. Пованда зъ Джерзи Сити, Н. Дж.		25
Матр. Пованда	„	25
Петро Шмайда	„	25
Катар. Бискупъ	„	25
Настя Лѣщиньска	„	25
Лукачь Падла	„	25
Іоаска Крайникъ	„	50
Єва Галущакъ	„	50
	Разом	$2.50
Василь Маційовский, Олифант, Па.		50
Товар. ім. Шевченка, Shamokin, Pa.		$55.00
Попередно зложено		583.70
Разомъ		$651.95

— Метузалемовый вѣкъ. Въ Перемышли (Галичина) померла сими днями заробôбниця Антонина Пакошь, доживши 118 лѣтъ. Накошева вôддала ся була, маючи 27 лѣтъ, зъ чоловѣкомъ жила 36, а 55 лѣтъ була вдовицею. Мимо такъ глубокои старости була завсѣгды здорова и мала добру намять. Недавно тому перестудила ся, занедужала и по кôлькаведѣльной хоробѣ померла.

— Американьска Федерація працѣ, міліонова робôтнича орґанізація, росте дуже скоро. Въ 1900 р. прибуло ѣй 364.410 новыхъ членовъ.

— Людоѣды въ Новой Ґвінеи (Африка) знову поживили ся мясомъ зъ Европейцѣвъ. Жертвою ихъ упавъ оденъ вôдрядъ французкои експедиціи, котра выбрала ся до Новои Ґвінеи въ цѣляхъ науковыхъ. Вôдрядъ складавъ ся зъ 58 людей, зъ якихъ нѣ оденъ не вый шовъ цѣло: дикуны замордували 25 охъ, (двохъ пожерли), а 33-охъ ранили. Мѣжь тыхъ послѣдныхъ зачисляе ся також проводиръ експедиціи, п. Руеръ, що въ листѣ до ґазеты „La Patrie" такъ описуе свою пригоду: »На побережу Новои Ґвінеи высѣла частина експедиціи зъ корабля »Кальвати« и пôдъ моимъ проводомъ удала ся въ глубину краю. Дикуны про око приняли насъ пріязно, але лише про людске око. Коли мы по цѣлоденномъ походѣ розложили ся таборомъ и смачно позасыпляли, сотки дикунôвъ зъ оружемъ и походнями въ рукахъ, напали на насъ невадѣйно и почали страшну рѣзню. Тыхъ, котрѝ не були на мѣсци забитѝ, дикуны попривязували до деревъ. Я самъ одержавъ тяжкій ударъ въ голову и потерявъ память, а коли вернула менѣ свѣдомôсть, зобачивъ-емь себе привязанымъ до дерева. Недалеко вôдъ мене бувъ також привязаный баронъ Вільярсъ. Его трупъ бувъ зовсѣмъ нагій, голова розбита на двое, а очи выбранѝ. Ще дальше лежавъ трупъ ґрафа Сентъ Реми безъ головы: голова була заткнена на пѣцѣ. Тѣло Гаженбака пекли людоѣды на рожнѣ и ѣли. Я боявъ ся ворухнути и опять прижмуривъ очи. Въ тôмъ загремѣли стрѣлы. Се зъ другимъ вôдрядомъ напавъ на дикунôвъ мôй товаришь, д-ръ Форітеръ. Дикуны не боронили ся, лишь полишивши 32 забитыхъ, розтекли ся. Всѣхъ трупôвъ моихъ нещасныхъ товаришôвъ мы вôдшукали зъ выняткомъ п. Приса. Того пожерли дикуны.

— Голодъ до всего змушуе людей, а иногдѣ пôддасть имъ щасливу гадку до головы. Въ одномъ мѣсточку середущои Росіи почала дружина акторôвъ давати представленя. Але артистамъ не йшло, а крайный голодъ почавъ имъ доскулювати. Ажь одного дня афішь заповѣвъ велику сензацію: »На нынѣшномъ представленю артистъ Н. зъѣстъ живого чоловѣка«. Вечеромъ театръ бувъ повный. Коли пôднесено куртину, выступивъ артистъ Н. и заповѣвъ, що зъѣстъ живого чоловѣка. Тѝ слова принято окликами: славно! славно! Коли оклики притихли, артистъ попросивъ, щобы хтось зъ публики пожертвувавъ ся и позволивъ себе зъѣсти. Всѣ глянули по собѣ, але нѣхто не мавъ охоты дати себе пожерти. Представлене мало моральне фіяско, бо прійшло до бійки мѣжь акторами а публикою, але акторы мали бодай грошѣ на выѣздъ и на прожитокъ.

— Звѣсный сталевый трость оголосивъ, що загадуе завести системъ пенсіонованя своихъ робôтникôвъ. Николи бъ прійшло до сего, тодѣ всѣ робôтники, котрѝ працювали въ фабрикахъ тросту по кôлькадесять лѣтъ, будуть мати на старѝ лѣта пенсію. Въ справѣ введеня сего системy, ведуть ся переговоры мѣжь робôтниками и простомъ.

— Жандармъ выганяе злого духа. Въ селѣ Рожновѣ, коло Нового Санча (Галичина), донѣсъ селянинъ Ґуровскій урядови громадскому, що до его хаты пôдъ дѣточе ложко закватирувавъ ся злый духъ и вôдповѣдае на всяки пытаня пуканемъ. Начальникъ громады зъ радными удавъ ся на мѣсце, но злый духъ видко не наполохавъ ся громадскои комісіи и вôдповѣдавъ дальше на всякѝ запытаня пуканемъ. Се перепудило ще гôрше всѣхъ присутныхъ и они перехрестившись, повтѣкали зъ хаты, а начальникъ громады донѣсъ о всѣмъ старостиву. Староство наказало жандармеріи рѣчь розслѣдити. Вôдважный постенфірерь Лисакь удавъ ся заразъ до Рожнова и въ присутности властителя дому, начальника громады та кôлькохъ радныхъ вôзвавъ злого духа урядово »въ имени права«, щобы забиравъ ся зъ дому, бо буде арештованый. Се помогло: духъ замовчавъ и доси не вôдзывае ся. Хто бувъ тымъ злымъ духомъ, доси ще не выслѣджено.

— Наслѣдникъ нѣмецкого престола, якъ звѣсно, студіюе на університетѣ въ Боннъ и належить до тамошного буршôвского студеньского товариства »Боруссія«. Межи нимъ а головою товариства вôдъ самого початку не було згоды. Принцъ не хотѣвъ слухати приказôвъ головы на буршôвскихъ пятикахъ и за те приходило мѣжь обома до острыхъ задирокъ. Въ справу вдавъ ся вкôнци цѣсарь Вільгельмъ и приказавъ сынови повинувати ся приказамъ головы »Боруссіи«.

— Новна рôвноправнôсть обохъ полôвъ. Въ Епсенъ въ Анґліи вôдбуло ся на дняхъ вѣнчане циклѣста зъ циклѣсткою. Новоженцѣ прибули въ однаковыхъ строяхъ, а що й зъ лиця були подôбнѝ до себе, то стареньκій священникъ, що ихъ вѣнчавъ, бувъ сперше въ немалôмъ клопотѣ. Молодята клячали вже довшій часъ и чекали на актъ слюбный, а духовникъ стоявъ передъ ними заклопотаный. Вкôнци запытавъ: »Перепрашаю панства, але прошу сказати, котре зъ васъ панна молода?« Присутнѝ гостѣ сейчасъ обяснали все стареньκому, котрый тодѣ допервa ставъ проводити слова присяги.

— Жертволюбимость Американцѣвъ на просвѣтнѝ цѣли е мабуть найбôльша въ свѣтѣ. Рôжнѝ школы и науковѝ заведеня въ Спол. Державахъ жіють и розвивають ся лише зъ добровôльныхъ жертвъ загалу, а жертвы тѝ плывуть мовь зъ рога обильности, доходячи иногдѣ до величезныхъ сумъ. Бѣгомъ 1901 року вплынуло ихъ на ту цѣль 72,000.000 доляровъ! Чи-жь не гарне свѣдоцтво? Чи не будуть Американцѣ матеріяльно и умыслово стояти выше вôдъ прочихъ народôвъ? Мусять.

— Близъ Sea Jirt, на побережу стейту Ню Джерзи найшли два парусовѝ кораблѣ, що розбила ихъ буря морска и выкинула на сушу. Залогу одного и другого корабля мабуть поглотило бездонне море.

— Нова хлопска ґазета стала виходити в Чернівцях на Буковині. Зве ся »Анцихрист«, а коштує на рік 3 долярu. Адрес: улиця Кладовина ч. І.

— Дуже чудну справу розбирае судъ повѣта Вайомінґъ въ Пенсильвеніи. Ходить именно о се, чи контрактъ продажи жены и дочки е важный передъ лицемъ права. А така подѣя лучила ся мѣжь „бизнесовыми" Американцями. Дня 5. липня 1900 р. Джорджь Розенкранцъ зъ Кісанбрукъ, Вайомінґъ пов. Па., такъ залюбивъ ся въ своѣй женѣ, що продавъ еи вразъ изъ дочкою якомусь Р. Пелмерови зъ Натсъ Маунтейнъ, Па. и то за цѣлыхъ 3 доляры, на що бувъ зробленый контрактъ. Та не гадайте, що тѝ грошѣ панъ Розенкранцъ пропивъ, нѣ! Вôнъ належить до ощадныхъ, про те й не пускавъ ихъ на вѣтеръ, але купивъ за нихъ свиню... Велъ! Продана жѣнка жіе зъ другимъ мужомъ вже другій рôкъ, а любовь и згода вѣчно гостить въ ихъ жилищу. Противно дѣяло ся коло пана Розенкранца. Его мабуть почала гризти совѣсть и забажавъ вôдобрати вôдъ Пелмера свою дочку. Той однакъ вытуривъ ему передъ очи контрактъ купна и розповсюдненемъ въ Америцѣ слово „ґеравтъ", выгнавъ зъ хаты. Звôдси цѣла справа пôйшла передъ судъ.

— Почтаръ мѣсточка Кінесевъ, Небр. застрѣливъ ся 18. с. м. въ хвили, коли до его офису вступивъ почтовый инспекторъ, абы провѣрити книги и рахунки. Показало ся опôсля, що самоубійникъ спроневѣривъ значну суму почтовыхъ грошей.

— Яйця (покладки) подорожѣли въ цѣлôй Америцѣ. Въ Олифантъ, Скрентонъ, Па. и охрестности треба дати 40, а въ Ню Йорку, Чікаґо и Питсбурґу 60 до 75 центôвъ за тузінъ свѣжихъ яець. Такои дорожнѣ на сей продуктъ ще нѣхто не памятае сими часами.

— Звѣсный россійскій банкиръ и філянтропъ Бльохъ, котрый померъ недавно въ Варшавѣ, записавъ 50.000 рублѣвъ на цѣли мировои пропаґанды. Грошѣ мають бути вôдданѝ до розпорядимости »Мѣжнародного мирового бюра« въ Бернѣ швайцарскôмъ.

— Фабрику машинъ до шитя, фірмы Сінґера въ Савтъ Бендъ, Инд., одну зъ найбôльшихъ фабрикъ того рода въ свѣтѣ, зачинено передъ тыждемъ въ наслѣдокъ страйку. До страйку прійшло зъ вины нового настоятеля фабрики, котрый змѣнивъ дотеперѣшный порядокъ и подѣлъ працѣ, зъ кривдою для робôтникôвъ. Страйкеры, числомъ 1750 люда, зъорґанізованѝ знаменито, страйкъ ведуть супокôйно, а на загальнôмъ мітинґу рѣшили такъ довго страйкувати, доки не змягчать серце пана настоятеля.

— Динамітъ, хочь и якъ страшный, вмѣе николи бути чемнымъ. Въ Кентонъ, О. повставъ бувъ оногды великій перестрахъ, коли розôйшла ся по мѣстѣ чутка, що горить шопа, въ якôй мѣстило ся 300 фунтôвъ динаміту. Всѣ жителѣ утѣкали зъ мѣста, ховали ся по пивницяхъ або дрожали о свое жите, бо кождои хвилѣ надѣяли ся страшного выбуху. Та не такій чортъ страшный... Динамітъ симъ разомъ горѣвъ собѣ прилично, наче смалець або олѣй, доки зовсѣмъ не выгорѣвъ. Ексильозіи не було [illegible].

Добрый сынъ.

Въ Чікаґо, Ил. отроѣвъ ся мин. четверга при помочи карболевого квасу 14-лѣтный С. Андерсонъ, и то зъ туги за матерью, котра померла недавно. Хлопчина полишивъ листъ, адресованый до вôтця, въ котрôмъ пише: „Вôдъ коли моя матѣръ померла, не маю для кого жити на свѣтѣ. Ѥ недостачу такъ тяжко вôдчуваю, що мушу також умерти. До звиданя, отче! Грошѣ, якѝ для мене лишила матѣръ, вôддаю тобѣ!"

— Повѣнь, якои не памятають вôдъ 14 лѣтъ по вѣстила дня 28. м. м. Олифантъ, Прайсбурґъ и цѣлу долину рѣчки Лакована, ажъ по Скрентонъ, Па. Вода въ рѣчцѣ прибувала, неначе зъ пôдъ землѣ и заливали оселѣ, фармы, майны и пивницѣ, нищила греблѣ и зелѣзничѝ насипы, розривала слабшѝ будынки и пôдмулювало домы. Загаломъ, повѣнь надѣлала шкоды 50 до 75 тысячъ доляровъ. Зъ людей, о скôлько можна було дознати ся, втопило ся 3 особы, а курей, индикôвъ, безроґъ, овець безъ числа. Для самого Олифанту и Прайсбурґу бувъ се день великого страху и метушнѣ. Вже вôдъ самого ранку блискало и гремѣло, почôмъ через 5 годинъ майже почавъ падати зливный дощь. Лило мовъ зъ ведра, а за той часъ рѣчка дуже скоро выступала зъ берегôвъ, заливаючи чимъ разъ дальше и дальше цѣлу долѣшну частину мѣста. До 7-ои год. вечеромъ вже навѣтъ головна улиця Лакована стр. лежала пôдъ водою. Зъ хатъ, якѝ стоять надъ рѣчкою мусѣли утѣкати всѣ мешканцѣ, а страхъ олифантцѣвъ бôльшавъ въ мѣру пôднесеня ся уровени воды и надходячои ночи. Въ ночи мало хто спавъ супокôйно, бо кождый боявъ ся, що вода кождой хвилѣ може перервати гать на горѣшнôмъ кôнци мѣста и затопити все тоѣ всѣхъ. На щасте такъ не стало ся. Така сама історія, тôлько на бôльшій розмѣры вôдбулась вздовжь рѣкъ Пенсильвеніи, Ню Йорку, Ню Джерзі. Въ многихъ мѣсцяхъ комунікація перервана, много людей потопилось, а шкоды въ одномъ лишь мѣстѣ Патерсонѣ, Н. Дж. выносять около 2 міліоны доляровъ.

— Цензусове бюро оголосило, що зъ днемъ 1-го червня 1900 р. обкано въ Сп. Державахъ домашныхъ звѣрятъ на суму 3200 міліонôв доляровъ.

— Послѣдный сезонъ ловлѣ рыбъ и китôвъ бувъ для рыбакôвъ исляндскихъ дуже нещасливымъ. Зъ надморскихъ мѣстъ Франціи доносять, що потонуло ихъ 114.

— Золоти майны въ Сітлъ, Ваш. значно ушкодивъ огонь. Поверхъ 100 робôтникôвъ, котрѝ працювали пôдъ землею, коли повставъ огонь — вырятували ся.

— Кораблемъ McClelland выѣхало оногды 200 учителѣвъ и учительокъ, щобы обняти свои посады на Филиппинахъ. Ѥ се знакомъ, що Америка не на жарты береся цивілізувати Филиппинцѣвъ.

— Зачуваемо, що оо. В. Гаджеґа, Ю. Шуба, Й. Войтович і А. Годбай, всі з Угорщина, суть кандидатами на греко-катол. вікарія в Америці.

— Скаженый котъ покусавъ дня 26. м. м. въ Сокали (Галичина) лѣкаря д-ра Яюса, его жену, сына и дочку, а слѣдуючого дня напавъ на дорозѣ и вкусивъ дієрністa старостра п. Яминьского. Всѣ они вôдъѣхали сейчасъ лѣчити ся на клініцѣ въ Краковѣ. Скаженого кота не удало ся доси забити и въ наслѣдокъ того приказало старостро пострѣляти всѣхъ котôвъ въ мѣстѣ.

— »Кіевлянинъ« доносить, що анґлійскі аґенты вербують въ терскôмъ окрузѣ (Украина) козакôвъ вразъ изъ кôньми до легкихъ вôддѣлôвъ въ полудневôй Африцѣ. Чимъ лѣпшого коня мае котрый зъ козакôвъ и лѣпшу збрую, тымъ бôльшу платню обѣцюють ему аґенты.

— Ненадѣйный приплывъ моря пôдчасъ великои бурѣ знищивъ на сальвадорскôмъ побережу 7 сѣлъ. Пятьдесятъ особъ погибло въ морскихъ филяхъ.

— В Stuartburn, Man. (Канада) вибрали Русини слідуючих Русинів урядниками: Ю. Пригроцкого, Пет. Майковського, С. Саранчука і Ів. Махнія; в Олифанті, Па. (Сп. Д.) Ю. Хиляка, В. Фекулу і М. Марущака; в Мейфілд, Па. О. Дзвінчика, і кількох других.

— В Ню Йорку заложилось тов. »Дружба«, котре поставило собі за задачу „създать братскую связь между русскими, без различія пола, убѣжденій, національности и религіи на почвѣ всѣхъ ихъ нуждъ и интересовъ." Секретарем того товариства I. Tonarton, 38 Essex str., касієром A. Wasserman, 29 Clinton str. Як бачимо, задачі того товариства дуже трудні до виповнення в практичнім життю. Не знати також, кого розуміють закладателі під »русскими«; чи всіх людей що прийшли з Росії чи і галицких та угорских Русинів.

З Edwardsdale, Па. скаржать ся Русини, що о. Молчаній виступає против руської народности, а в англійских і словеньских ґазетах читаємо, що о. М. мав право з одним парохіянином, котрий буцім то хотів его постріляти. Суд увільнив оскарженого.

— Коло нас земля добра, але Русинів тут мало. Они лізуть в мочари і корчі, словом на такі місця, що Анґлики полишали. Наша кольонія зве ся Мофат і лежить 15 миль на полудне від желізничої стації Вуллслі, Assa.

А. Романів.

— Увага. Пов. читателѣвъ просимо выбачити намъ спôзнене вôдповѣдей на ихъ листы и т. и., а причиною сего була велика вода, котра минувшого тыждня мало не затопила нашои редакціи и друкарнѣ.

НЕМА ПРАВДЫ!

— Такъ, такъ, кумко Кукурѣку, мы рѣшучо мусимо натискати на уставодавцѣвъ, щобы розвели бôльше когутôвъ. Въ Пенсильвніи не одна курочка мусить весь свôй вѣкъ дѣвувати, а все лише черезъ недостачу когутôвъ.

— Такъ, такъ, таки такъ, бôгме кумко Кудкудакъ!

— Ага, правда — булабымъ забула! Чого то въ вашого ґазды таке збѣговище? Хлопцѣ, парубки, вдôвцѣ...

— Етъ, говорѣть! Се — пробачайте за слово — приѣхала дѣвка изъ старого краю и всѣ летять залицятись.

— Ось бачите, й де-жь ту правда?
Въ насъ за мало, тамъ громада...
Мы журимось когутами —
А тамъ? — е ихъ десятками,
Наче тыхъ комахъ у лѣтѣ.
Нема правды на тôмъ свѣтѣ!...

Чалый.

— Мы тутъ въ Carnegie, Па. заложили собѣ нове братство св. Ап. Петра и Павла на мітинґу, котрый ся вôдбувъ дня 16 ого февруара 1902. Перше належали мы до братства св. О. Николая въ Питсбурґу, але мы ся вôдъ нихъ вôдорвали, бо они переходять на Мадярôвъ, а мы Мадярами не хочемо бути, анѣ о тôмъ чути не хочемо. Робота коло насъ иде досыть добре, все есть въ руху.

А. Астрябъ.

— Заява. Низше пôдписанѝ взывають тыхъ людей, що своимъ поступованемъ роблять незгоду мѣжь людьми въ нашôй парохіи, щобы закôнчили свою шкôдливу роботу, бо въ противнôмъ разѣ треба буде зъ ними инакше поступити.

Elmira Heights, N. Y.
Гр. Циганъ, Анд. Басарабъ, Фецко Спинъ, П. Спѣвакъ, секретаръ.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошеня напередъ.

Где є Іван Коцур з Галичини з Устрік гірних, котрий тому 6 літ приїхав до Америки, а еще перед трома роками перебував в Plymouth, Pa., Lazerne Co. Хто би знав о місци его побуту, зволить о тім написати на адресу: **Semko Kocur,** N 21 MADERA, PA.

— Где есть? Максимъ Петришакъ, родомъ зъ Перунки, въ Галичинѣ. Пріѣхавъ до Америки 18 лѣтъ тому назадъ, мае ся знаходити коло Ню Йорку. Шукае его жена що пріѣхала теперь зъ краю. Хто бы знавъ о нѣмъ, нехай напише на адресу: Mrs. Marina Petrishak, 187 Third Str., Passaic, N. J.

Скора лѣкарска помôчь.

Можете мешкати и тысячѣ миль вôдъ лѣкаря, а все таки будете уздоровлени!

Кожда недуга мае свои признаки, котрй добрымъ лѣкарямъ суть звѣстнй. Наколи свою недугу опишете, то славно-звѣстный професоръ Колинсъ розслѣдить ей и вылѣчить васъ, якъ вже вылѣчивъ тысячѣ знеможѣлыхъ особъ, котрй були вôддалени вôдъ него на сотки и тысячѣ миль.

Нема недуги, котру професоръ Колинсъ не всилѣвъ бы вылѣчити,

коли тôлько въ пору, лично або листово удасте ся до него о помôчь. Хто не лѣчить ся и вôдкладае, хто надѣе ся, що его недуга безъ нѣчого мине ся, той грѣшить самъ супроти себе. Не вôдкладайте зъ дня на день, лишь чимъ скорше опишѣть свою хвороту и пôшлѣть опись професорови Колинсови на нисше подану адресу.

Чи вы кашляете?
Блюете?
Худнете?
Маете уплавы?
Чуете ся зле?
Маете невралгію?
Болить васъ въ боцѣ?
Маете гризь?
Болить васъ все тѣло?
Болить васъ уха?
Чуете ся змученымъ?
Тече вамъ зъ ушей?
Не маете апетиту?
Пече васъ въ горлѣ?
Маете бѣлй уплавы?
Чуете ся пригнобленымъ?
Маете слабый зôръ?
Короткій вашъ вôддыхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Маете твердый столецъ?
Дôстаете заворотъ головы?
Трясуть ся вамъ руки?
Скоро впадаете въ гнѣвъ?
Свербить васъ скôра?
Бе вамъ сильно серце?
Чуете гнеть на серци?
Маете обложеный языкъ?
Мучить васъ сонъ?
Чуете бôль въ костяхъ?
Болить васъ спина?
Поболюе васъ при уринованю?
Ворхче вамъ въ черевѣ?
За мягке ваше тѣло?
Маете недугу матицѣ?
Чи страхаете ся легко?
Перемерзаете швидко?
Воняе вамъ пôтъ?
Маете закатерне горло?
Терпите на заразливу хоробу?
Чуете зимно въ клубахъ?
Вôдчуваете порожнечу въ головѣ?
Чуете горячу кровь?
За легкою выдае ся ваша голова?
Маете горячку?
Є пѣсокъ въ вашôй уринѣ?
Чуете ся соннымъ?
За дуже потять ся вамъ ноги?
Чуете холодъ въ чубѣ?
Пече васъ въ хребтѣ?
Не можете рано ѣсти?
Пливе вамъ ранками слина?
Маете слабый хребетъ?
Ходите згорблений?

Жаденъ лѣкарь не можетъ похвалитъ ся вылѣченіемъ такъ много хорыхъ якъ Професоръ Колинсъ. Иметъ онъ тысячи благодарныхъ листовъ, отъ людей которыхъ онъ вылѣчилъ. Колька листовъ подаемъ тутъ на доказъ.

Gallup N Mex. 15 Aprila 190.

Славный Проф. Колинсъ, Нью Іорк.
Почтенный Господинъ!
Приймѣтъ мою сердечну подяку за добродѣйство, которое вы менѣ преуказали. Вы есте правдивый добродѣлатель бѣдныхъ роботниковъ, бо ровно лѣчито бѣдныхъ и богатыхъ а иные лѣкарѣ только томъ стараются кто дасть имъ гроши полного горсью. Далъ я имъ всѣ мои гроши однакъ менѣ непомогли. Вы подиялись лѣчити и вылѣчили мене. Нехай каждого Господь хоронитъ отъ такой болѣзни, якую я имѣлъ. Вы добро знаете якъ страшною была моя болѣзнь. Тожъ еще разъ Вамъ сердечно благодарю и поручаюсь
съ глубокимъ почтеніемъ Густавъ Геллеръ.

Joliet Ill., 8. april. 1901.

Почт. Профессоръ Колинсъ:
Незнаю якъ Васъ поблагодарити, что выбавилисте мене отъ тяжкихъ терпѣній и спорти. Знаете якую страшную болѣзнь я терпѣлъ. Ничто не тѣшило мене на свѣтѣ. Колимъ Ваши лѣки одержалъ, я не надѣялся что менѣ немогутъ. Но по истеченіи седмицы убѣдился что Вы той правдивый лѣкарь и добродѣй терпящихъ. За шесть седмицъ уживалъ я Вашъ лѣкъ и днесъ слава Богу я здоровъ. Спаси Богъ Вамъ.
съ почтеніемъ Іоаннъ Бенекъ.

ALEGHENY CYTY, Pa., 9. MAY 1901.

Высоко почтенный Проф. Колинсъ:
Повѣрилам Вамъ, если Ваши лѣки будутъ менѣ помочни, написати томъ и иншу. Уже совсѣмъ я здорова. Мѣсячну слабость имаю регулярно и всѣ боли уступили. Я буду поручати Васъ и моимъ знакомымъ, ибо много есть такихъ, что имѣютъ таку болѣзнь, на якую я и терпѣла больше годовъ. Сердечно благодарю Васъ за вылѣченіе. Марія Гошонъ

Коли маете яку небудь признаку обняту пытанями, то вы недужй або падаете въ недугу. Въ такôмъ случаю пишѣть вôдповѣдь на кожде зъ высше наведеныхъ пытань, такъ або нѣ, и пôшлѣть ей на понисшу адресу. Професоръ Колинсъ розбере вашу хоробу, и якъ бы она була не довылѣчена, донесе о тôмъ, а нѣ, такъ сейчасъ прилагодить лѣки, тай пôшле вамъ експресомъ. Наколи вже одержите лѣки и будете ихъ пôсля приписôвъ заживати, то будете певнй вылѣченя. Професоръ Колинсъ всегда додержить даного слова: кому разъ скаже, що вылѣчить его, то такъ и стане ся.

Хто лично не въ силѣ прийти до „Prof. Collins New York Medical Institute“, сей най пише о чôмъ треба.

ОРДИНУЕ вôдъ годины 10 до 1. и вôдъ 2. до 5. веч. Въ недѣлѣ лише вôдъ 10 до 1.

ЛѢКИ посылае ся черезъ експресъ до кождои мѣсцевости въ Спол. Державахъ и Канадѣ.

Можете писати якою небудь мовою.

Листы адресуйте:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St., New York City